ה א ב ג מיי' פ"ו מהלכות עירובין הלכה כא סמג

עשין ה טוש"ע ה"ה סי" תיד

סעיף א: סעיף א: ד מיי' שם הלכה ז וסמג

שם טוש"ע א"ח סי' תט

טומאת לרעת הלכה ו:

ה המיי פ"ד מהלכות טומאת אוכלין הל"א:

רבינו חננאל

והא דתניא קטן יוצא בעירוב - - -אמו עד בן שש, מוקי ליה עד

ועד בכלל. ת״ר לא יערב אדם

לא על ידי בנו ובתו הגדולים

העברים ולא על ידי אשתו

אלא מדעתן. ואוקימנא מאי מדעתן בשהודיען, ואפילו

בסתמא מערב עליהז אלא אם

בסותמא מעוב עליון אלא אם ימחו ויאמרו לא. אבל מערב על ידי בנו ובתו הקטנים

ועל ידי עבדו ושפחתו

ועל ידי עבדו ושפחתו הכנענים, בין מדעתן ובין שלא מדעתן. וכולן שעיריבו

יועירב רבן עליהן יוצאין בשל

רבן, חוץ מן האשה וכל

דכוותה. והן בניו הגדולים

יעבדיו וושפחותיו] העברים

ועבורו הישב...... מפני שיכולין למחות. וכיון

. שעירבו לעצמן אין לך מיחוי

נדול מזה. ואיז יוצאיז אלא בעירוב של עצמן. מתני וכמה שיעורו מזון שתי סעודות לכל אחד ואחד,

מזונן לחול דברי ר' מאיר. כי

. בשבת דכיון דקבע סעודתיה

על היין אכיל טפי וכי רעבתן

דמי. ולא בעינן אלא כחול

רהוה ליה סעודה בינונית. ר׳

יהוד׳ אומר ולשבת אבל לא

לחול. כלומר שתי סעודות]

כסעודת השבת. דכיון דאית

ושניהן מתכוונין להקל. בא

ואמר מככר בפונדיון מד׳

ו' קבין (כ)שהן כ"ד רטיל,

יים (כ) (ד') דינרים. והסלע (ו') [ד'] דינרים. (כמו) [ובשעה] שיהיה השער שבשוק ד' סאין בסלע,

נמצא סאה בדינר, וחשבון

נהצא סאור ברינו, וושבון הדינר שש מעה כסף, והמעה שני פונדיונין. נמצאו

י״ב פונדיונין בדינר. וכבר היזכרנו למעלה כי סאה היא כ״ד רטל. [נמצאו]

כשתימכר סאה בדינר ונמצאו ב׳] רטיל בפונדיון. נמצאת

ככר של עירוב [ב׳] ריטלין

[בפונדיון], זהו ב' סעודות כל סעודה רטל. ר' שמעון אומר [שתי] ידות לככר

מג' ככרות (בקב) [לקב]

הככר רטל ושליש [ו]שתי

ידותות הן שיעור העירוב.

תנא וקרובין דבריהן להיות שוין. אוקמה רב חסדא הא

דאמר ר' יוחנן כן ברוקה בתר

הבית עצים לתנור. נמצאת

חבית עבים לומח, נמצאת חצי סאה פת אפויה בדינר. נמצאת רטיל פת בפונדיון והוא שתי סעודות. ולר׳

שמעון דאמר שתי סעודות של עירוב הן שתי ידות לככר משלש לקב, נמצאו

שתי ידות של זו הככר, רטל פחות ל) י״ב תישועין. והיינו

דאמר וקרובין להיות שוין. הא דאמר ר' יוחנן בן ברוקה שתי סעודות מד' סעודות

בקב, ור' שמעון דאמר ב' סעודות מתשע סעודות בקב, דבריהן פשוטין הן. ומתני'

ליה בשבת בשר לא אכיל פת אלא פחות מסעודתו בחול. וזהו שאמרו

ידי עבדו ושפחתו

. פט"ז מהלכות

ע ל״מ סעיף ז: ז ה מיי חיי

עד ועד בבלל. לא בעי לשנויי הא דאיתיה לאבוה במתא כו׳ כדמשני בסמוך דא"כ הוי פליגי דרבי ינאי ור"ל אדרב אסי והלכתא כרב אסי דמייתי לה הש"ס בסוף פ' אע"פ (כמובות דף סה:): הא דאיתיה לאבוה במתא בו'. לרב יהושע בריה דרב אידי לא הוי

מצי לשנויי הכי דהא לא מפליג בין איתיה לליתיה מדלא משני הכי וכן פירש בקונטרס:

מערב ע"י בנו ובתו הקמנים. ואור"י דאף רבי יוחנן מודה הכא דקטן קטן ממש: בובני שידן בידו. אענדו ושפחתו קאי כדאמריגן בריש הזורק בגיטין (דף עו:) דיד עבד קני ליה רכיה: וחצי חציה לפסול את הגוייה. והיינו שני ביצים אומר ר"ת דפסול גוייה גזירת קדמונים היתה ולא מי״ח דבר דהאוכל אוכל ראשון ואוכל שני תדע דבפרק בתרא דיומא (דף פ:) סלקא דעתיה דהוי דאורייתא ובעי למדרשיה מולא תטמאו בהם ונטמתם בם ובי"ח דבר היו בקיאין ואם היתה דאורייתא א"כ חסר להו ועוד דלשון פסול גוייה משמע דדוחא פסול הגוף דנפסל גופו מלאכול בתרומה וגזירה דהאוכל אוכל ראשון פסול מגע הוא אלא ודאי פסול גוייה גזרו קודם י״ח דבר הרבה ולא גזרו על מגעו שיפסל אלא גופו מלאכול בתרומה וגזרו על טומאת פנים אטו טומאת חוץ שהרואה אוכל תרומה אחר שאכל אוכלין טמאין או שתה משקין טמאים סבור שמותר ליגע בהן גם בחוץ תרומה טהורה כמו שבתוך מעיו נוגעין זה בזה ודווקה בשני בינים אבל בכבינה אף על פי שראוי לטמא אחרים לא גזרו דא"א שלא ישאר קלת בין השינים והחניכין או מתעכל קלת במעיו וכיון דאפקוה מכבילה חוקמוה חשני בילים שהוח חלי הסעודה דבית המנוגע ולר' יוחנן בן ברוקה אבילה ומחלה אבל במשקין טמאין שאינם מתעכלין ונכנס הכל במעיו לא בעינן יותר מרביעית אבל בי"ח דבר דהאוכל אוכל ראשון גזרו אפילו בכבילה ושיפסול תרומה במגע כדמפרש טעמא בפרק קמא לשבת (דף יד.) משום דומנין דחוכל אוכלין טמאין כו׳ ואין להאריך כאן:

רב אדא בר אהבה אמר תרתי ריפתא נהר פפיתא א"ל רב יוסף לרב יוסף יהיב בעל הבית ציבי: חצייה לבית המנוגע וחצי חצייה לפסול את הגוייה: תנא

אליבא דר׳ יהושע שנויה. - דאמר אין שירוב אלא ככר שלם למעוטי פרוסה. ויהיב ד' שמעון דמתני' שיעורא דעירוב דהוא ככר שלם, והוא שיעור שתי סעודות לו ככר שיש בה שליש קב. חציה לבית המנוגע וחצי חציה לפסול את הגויה. כל חד וחד לפום מאי דאית ליה ככר דיליה. חציה לבית המנוגע, כדתניא כתיב והבא אל הבית, וכתיב והאוכל ורשוכב, אלא ליתן שיעור לשוהה שאינו סמא עד שיהא בכדי אכילת פרס, שאינו טמא עד שיהא פת חטין ורשורב, אלא ליתן שיעור לשוהה שאינו סמא עד שיהא בכדי אכילת פרס, שאינו סמא עד שיהא פת חטין ולא פת שעורין כר. וחצי חציה לפסול את הגויה. כדתנן כל האוכלין מצטרפין לפסול את הגויה בכחצי פרס. פרי אם יאכל אדם אוכלין טמאין שיעור חצי פרס ואע"פ (שאינו) [שאין] אוכל מטמא אדם אבל נפסל גופו.

אמר רב יהושע. ודאי כדאמרת בן ה' אינו יולא עד שיערבו עליו ורב אסי נמי בשעירבה אמו עליו קאמר וקמ"ל דאם עירב עליו אביו לרוח אחרת בתר אמו שדינן ליה: מיחיבי כו' עד בן שש. (י) הא ליכא למימר בשערב עליו זה לכאן וזה לכאן דהא עד קתני דמשמע בן

מי״ל. ג) ושם מחום ויש תר מ, ג) [טם מקום הים מפרשים ככרין שאוכלין הרועי ערוך ערך אכר], ד) מגילה 1:, ל) וכתובות מד:ו. ו) רש"ל. ו) [שם], ה) [ע"א], ט) [עמוד א], י) [תוריע פרשה ו], כ) בס"א ליתא,

הגהות הב"ח

(א) גם' נין שלא לדעתן מפני שידן כידו אבל אינו מערב: (ב) שם תניא אידך וכו' הגדולים ולא ע"י עבדו: (ג) שם וכל דדמי לה (אמר ס"ל היא גופא ס"ל היא גופא קשיא אמרת מפני שיכולה למחות מעמל דמחי: (ד) שם דסתמא הוא: (ד) שם א"ל hnm רב יוסף לרב יוסף בריה דרבה אבוך: (ו) רש"י ד"ה מיתיבי אבוך: (ו) רש"ר ד"ה מיתיבי וכו' עד בן שש והכא ליכא למימר:

> מוסף רש"י נמצא בדף פג:

רב ניסים גאון בפונדיון מד׳

בסלע, ר' שמעון אומר ב' ידות לככר מג' לקב, חציה בית המנוגע, וחצי חציה לפסול את הגויה. הפונדיון עשר בדינר, ואיתיה לפירוש דיליה בפר׳ האשה נקנית. דתניא שש מעה כסף [דינר], והמעה ב' פונדיונות. והסאה הוא ו' קבין. והקב כ"ד י ריצה וכרר ז״ל כי שיעור הביצה משקל (י"ג)ל) [י"ז] כספים פחות כספים. נמצא בקב משקל ת׳ כסף. ובגמרא דבני מע במסכ׳ תרומות אמרו, כמה קבא עביד כ״ד ביעיז. והסלע י״ב פונדיונות. יעלה הסלע למ״ח פונדיונות, ואיתה יש בכור לנחלה, והלא סלע הקדש מ״ח פונדיון. ובגמ' דקידושין דבני מערבא גרסי תני ר' חייא סלע ד' דינרין. ונפקא לן ממתני' דפרק הזהב דסלע דינרין, דתנן כמה תהא הסלע חסרה ולא יהא בה אוסרות מאיסר לדינר. מכלל שהסלע יש בו ד׳ דינרין. והכי אמרי׳ בפרק האשה נקנית חילפיי אותבוני על כיף נהרא דלא אפיקית מתניתא דר׳ חייא רבה מן מתני׳ זרקוני לנהרא. אמרון ליה והא תני ר' חייה סלעא אנן תנינא כמה תהא הסלע . חסרה ולא יהא בה אונאה ר' מאיר אומר ד' אוסרות מאיסר לדינר. חציה לבית המנוגע. עיקרו מז הכתוב ופירשוהו בתורת כהנים אם סופנו לרבות את והאוכלו טופנו לובות את החוכל, אע"פ שאינו שוכב, מה ת"ל האוכל והשוכב אלא ליתו שיעור לאוכל 3, וכמה פת חיטין ולא פת שעורים, ואוכלה מיסב כולה. והיא גרורה בתחילת

שנה וכן שתים ושלש עד כן שש יוצא בעירוב אמו וכי היכי דבן שנה ובן

שתים בלא זיכוי עירוב האמר בו ד'

ובן ה' נמי בלא עירבו עליו קאמר וכי נמי אמרינן עד ולא עד בכלל הויא

תיובתה דרב יהושע דתרין דבן ה'

לריך לזכות לו תיובתה: לימה סהוי

תיובתיה דרב אסי. דעד ולא עד

בכלל משמע ואיהו אמר אפילו בו שש:

לימה סיהוי סיובחיה דר' ינהי ודריש

לקיש. דמפרשי גבי סוכהי בר ארבע

ובר חמשא קרי ליה אין לריך לאמו והכא תני יולא בעירוב אמו ותניא

לעילש דקטן שאינו לריך לאמו אינו

יולא בעירובה: הא דאימיה לאבוה

במתח. והתינוק נכנס ויולא עמו לא

קרי ליה לריך לאמו מבן ד' ולמעלה וברייתא בדלימיה לאבוה במתא ורב

יהושע לא מצי לשנויי הכי דהא כי

אותביניה לרב אסי לעיל אם איתא

דאית ליה לרב יהושע הא סברא הכי

הוה משני ליה לדרב אסי בדליתיה

לאבוה במתא ונימא בדלא עירב שרי

ואשמעינן רבותא: על ידן. בשבילן:

ועירב רבן עליהן. לרוח חחרת: חשה

מחי שנח. מעבד עברי ובנו ובתו

הגדולים: הא ססמא. דאישתיקה

ולרוח אחרת נמי לא עירבה:

בותני מסכוונין להקל. ר' מאיר

סבר בשבת אכיל איניש טפי משום

דבסים תבשיליה ואמרי אינשי רווחא

לבסימא שכיח ור' יהודה סבר כיון

לבשבת סועד שלש סעודות אינו אוכל

הרבה בכל סעודה: ככר. הלקוח מן

הנחתום בפונדיון כשנמכרים ארבע סאין בסלע. השתא ס"ד חצי קב הוי

שתי סעודות כילד ו' מעות לדינר

מעה שתי פונדיונין נמצא דינר י"ב

פונדיונין נמלא סלע מ״ח פונדיונין

וסאה ו' קבין לד' סאין כ"ד קבין הרי

מ"ח חלחי קבין חלי קב לפונדיון:

ר"ש. ממעט משיעור וחומר תשע

סעודות יש לקב ודי לעירוב בב׳ ידות

של ככר של ג' ככרות לקב נמלחת

ככר השלימה שלישית הקב וב' ידותיה

הוו שתי סעודות: חליה לבים

המנוגע. סתמא היא. והכי קאמר

חלי ככר השלימה ששיערו בה את

העירוב ובין למר בין למר לשהיית

בית המנוגע לטמא בגדים הנכנס טמא

מיד דכתיב (ויקרא יד) והבא אל הבית

יטמא אבל כבוס בגדים לא נאמרה

בו עד שישהה כדי אכילה דכתיב (שם)

והאוכל בבית יכבס את בגדיו ומוקמינן

לה בתורת כהניםי לשוהה כדי סעודה

ואע"פ שלא אכל וחלי ככר זו הוי כדי

אמר רב יהושע בריה דרב אידי כי קאמר רב אםי כגון שעירב עליו אביו לצפון ואמו לדרום דאפילו בר שש נמי בצוותא דאמיה ניחא ליה מיתיבי קמן שצריך לאמו יוצא בעירוב אמו עד בן שש תיובתא דרב יהושע בר רב אידי תיובתא לימא תיהוי תיובתיה דרב אםי אמר לך רב אסי "א עד ועד בכלל לימא תיהוי תיובתיה דרבי ינאי ור"ל ל"ק הא דאיתיה אבוהי במתא הא דלא איתיה אבוהי במתא ת"ר א מערב אדם על ידי בנו ובתו הקמנים על ידי עבדו ושפחתו הכנענים בין לדעתן בין שלא לדעתן 🕫 אבל אינו מערב לא ע"י עברו ושפחתו העברים [ולא] על ידי בנו ובתו הגדולים ולא על ידי אשתו אלא מדעתם תניא אידך לא יערב אדם על ידי בנו ובתו הגדולים (י וע"י עבדו ושפחתו העברים ולא ע"י אשתו אלא מדעתן אבל מערב הוא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים ועל ידי בנו ובתו הקטנים בין לדעתן ובין שלא לדעתן מפני שידן כידו וכולן שעירבו ועירב עליהם רבן יוצאין בשל רבן חוץ מן האשה מפני שיכולה למחות אשה מאי שנא אמר רבה אשה וכל דדמי לה ₪ אמר מר חוץ מן האשה מפני שיכולה למחות מעמא דמחי הא סתמא נפקא בדבעלה הא קתני רישא אלא מדעתם מאי לאו דאמרי אין לא מאי אלא מדעתם באשתיקו לאפוקי היכא דאמרי לא הא וכולן שעירבו ועירב עליהן רבן יוצאין בשל רבן 🛈 וסתמא הוא וקתני חוץ מון האשה דלא נפקי אמר רבא ביון שעירבו אין לך מיחוי גדול מזה: בותני יי כמה הוא שיעורו מזון שתי םעודות לכל אחד ואחד מזונו לחול ולא לשבת דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר לשבת ולא לחול וזה וזה מתכוונים להקל ר' יוחנן בן ברוקה אומר מככר בפונדיון מד' םאין בסלע ר"ש אומר שתי ידות לככר משלש לקב ה חצייה לבית המנוגע י וחצי חצייה לפסול את הגוייה: גב" וכמה מזון שתי סעודות איכרייתא מ"ר יהודה אמר רב תרתי ריפתא איכרייתא

בריה 🕫 דרבא אבוך כמאן ס"ל כר' מאיר ס"ל אנא נמי כר"מ ס"ל דאי כרבי יהודה קשיא הא דאמרי אינשי י רווחא לבסימא שכיח: רבי יוחנן בן בְרוקה אומר: תנא וקרובים דבריהן להיות שוין מי דמי דר"י ארבע סעודתא לקבא דר"ש תשע סעודתא לקבא 🌣 א"ר חסרא צא מהן שליש לחנוני ואכתי למר תשעה ולמר שית י [אלא כאידך] דרב חסדא דאמר י צא מהן מחצה לחנוני ואכתי למר תשע ולמר תמני היינו דקאמר וקרובים דבריהם להיות שוין קשיא דרב חסרא אדרב חסרא ל"ק הא דקא יהיב בעל הבית ציבי הא דלא

אכילה אע"ג דלר"ש לענין עירובין הוי בככר ג' סעודות התם הוא דבשיעור העירוב נתכוונו כולן להקל אבל שיעור סעודה קים להן לרבנן הכי ובעינן שישהה בכדי אכילת אלי ככר זו והוא פרס דכוליה הש״ס על שם ששיעורה בפרוסה כלומר בחלי ככר : לפסול אם הגוייה. האוכל אוכלין טמאין כחלי פרס נפסלה גוייתו מלאכול בתרומה. ומדרבנן הוא דאין אוכל מטמא אדם ורבנן גזרו שהאוכלו יפסל בתרומה עד שיטבול כדאמר בפרק בתרא דיומא (דף כּ:) הנח לטומאת גוייה דלאו דאורייתא: גבו' וכמה. לר"מ ולר' יהודה קבעי: ריפסא איכרייסא. שנושאין האכרים עמהם לשדה. אכרים מנהיגי שוורים: נהר פפיחא. הוא מקום נהר פפא: אבוך כמאן. מהנך תנאי סבירא ליה בעירוב כר' יהודה או כר' מאיר דקי"ל [ל:] בעירוב לכל אדם כדי מזונו ואם בא לשער בעלמו באיזו ישער בשבת או בחול: דאי כר' יהודה קשיא לי הא דאמרי אינשי רווחא לבסימא שכית. כלומר המעיים מתרווחין לפנות מקום לדבר המתוק: דבריהן. דרבי יוחנן בן ברוקא ורבי שמעון: לא מהן שליש לחנוני. רבי יוחנן בן ברוקה לא הזכיר חלי קב ששיער לך אלאס בככר הלקוח מן החנוני בפונדיון והרי החנוני משחכר בחני קב שלקח בפונדיון שליש ומוכר ב' שלישי חני קב בפונדיון ובהך שני שלישי אשמעינן רבי יוחנן דאיכא שתי סעודות הרי בחלי קב שלש סעודות: זיבי. עלים לאפות אין החנוני משתכר אלא שליש:

פרס לפסול את הגויה. חציו נקרא פרס לאכול בבית המנוגע. מיסב ואוכלה בלפתן. וחצי חציה לפסול את הגוייה. זו הטומאה גזירה דרבנן היא, ופירושה כי כל מי שאכל מאכלים טמאים כשיעור הזה נאסר לאכול בתרומה עד שיטהר. ואם נגע בתרומה פסלה. וזה אחד מי״ח דבר שגזרו בו ביום, דתנן בסוף מסכת זבין ואלו פוסלין את התרומה האוכל אוכל ראשון ואוכל שני כולי. והיא קבועה בפרק יציאות השבת. ובפרק יום הכפורים אמרו הנח לטומאת גויות דלאו דאוריתא. ובמסכת נידה בפרק יוצא דופן אמרי אבל גויה דטומאה דרבנן לא. ובמסכת שחיטת חולין בפרק השוחט אחד בעוף אמר עולא האוכל שלישי שלחולין